

ISRAEL

VT. VT.

Israel (luultavasti ”Jumala kamppailee”, ”Jumala on väkevä”) tarkoittaa VT:ssa joko kansaa tai sen samannimistä kantaisää, joka samastetaan patriarkka Jaakobiin (1. Moos. 35:10, 20; 1. Moos. 43:8; 1. Moos. 50:2; jne.). Patriarkan kahden nimen eroa selittävä anekdootti perustuu kansanetymologiaan: Israel = ”Hän kamppailee Jumalaa vastaan” (1. Moos. 32:29; Hoos. 12:4).

1. Israel, liiton kansa.

a. Israel, pyhä nimi. Israel ei ole vain etninen nimitys, kuten Edom, Aram ja Moab. Se on pyhä nimi, Liiton kansa nimi. Tämä kansa muodostaa ”Israelin yhteisön” (2. Moos. 12:3, 6), ja juuri tässä ominaisuudessa sille osoitetaan Deuteronomiumin puheet (”Kuule, Israel!...”, 5. Moos. 5:1; 5. Moos. 6:4; 5. Moos. 9:1; vrt. Ps. 50:7; Ps. 81:9) samoin kuin profeettalliset lupaukset (Jes. 41:8; Jes. 43:1; Jes. 44:1; Jes. 48:1).

b. Israel, kahdentoista heimon kansa. Israelilla on kansallisena perusrakenteenaan Jaakobin kahdentoista pojan mukaan nimetyt kaksitoista heimoa, ja näin oli jo Liiton solmimisesta lähtien (2. Moos. 24:4). Vaikka heimojen luettelossa on vähäisiä vaihteluja (vrt. 1. Moos. 49; 5. Moos. 33; Tuom. 5; Ilm. 7:5 ff.), niiden lukumäärä on pyhä luku, joka liittyy jumalanpalvelukseen vuoden kahdentoista kuukauden aikana. Tällaisen historiallisen muodon Jumalan kansa sai täällä maan päällä ensimmäiseksi.

c. Jahve, Israelin Jumala ja Israel, Jahven kansa. Liiton kautta Jumala on ikään kuin sitonut itsensä Israeliin: hän on Israelin Jumala (2. Moos. 17:6; Jer. 7:3; Hes. 8:4), Pyhä (Jes. 1:4; 43:14; Ps. 89:19), Väkevä (Jes. 1:24), Kallio (Jes. 30:29), Kuningas (Jes. 43:15), Lunastaja (Jes. 44:6). Ilmoituksen Jumala astuu näin uskontojen historiaan Israelin omana Jumalana. Israelin puolestaan hän yksin valitsee pelastussuunnitelmansa haltijaksi. Tässäkin Israelille annetut nimitykset ovat merkityksellisiä: se on Jahven kansa (Jes. 1:3; Aam. 7:8; Jer. 12:14; Hes. 14:9; Ps. 50:7), hänen palvelijansa (Jes. 44:21), hänen valittunsa (Jes. 45:4), hänen esikoispoikansa (2. Moos. 4:22; Hoos. 11:1), hänen pyhä omaisuutensa (Jer. 2:3), hänen perintönsä (Jes. 19:25), hänen laumansa (Ps. 95:7), hänen viinitarhansa (Jes. 5:7), hänen maa-alueensa (Ps. 114:2), hänen vaimonsa (Hoos. 2:4)... Israel ei siis kuulu ainoastaan ihmiskunnan poliittiseen historiaan: Jumalan valinnan kautta se on pyhän historian keskipisteessä.

2. Israel ja Juuda.

a. Israelin poliittinen kaksijakoisuus. Kahdentoista heimon pyhä kokonaisuus kätki sisäänsä poliittisen kaksijakoisuuden, joka tuli selvästi näkyviin kuninkaiden aikana: Daavidista tuli ensin Juudan, etelän, sitten Israelin, pohjoisen, kuningas (2. Sam. 2:4; 2. Sam. 5:3). Salomon kuoltua Israel irtautui Daavidin suvusta (1. Kun. 12:19) huutaen: ”Teltoillesi, Israel!” (1. Kun. 12:16; vrt. 2. Sam. 20:1). Näin Jumalan kansa joutui skismaattiseen jakoon. Liiton oppia vastaan olevan tosiasiallisen tilanteen mukaisesti mukautuva profeettojen kieli erottaa tästä lähtien Juudan Israelista, joka usein samastetaan Efraimiin, pohjoisen hallitsevaan heimoon (Aam. 2:4; Hoos. 4:15 f.; Jes. 9:7 ff.; Miika 1:5; Jer. 3:6 ff.).

b. Israel ja juutalaisuus. Samarian kukistumisen jälkeen Juudasta tulee koko Israelin kokoontumisen keskus (2. Kun. 23:19 ff.; 2. Aikak. 30:1 ff.), ja Jerusalemin hävityksen jälkeen kansallisen ennallistamisen ihannekuva etsitään vanhasta kahdentoista heimon liitosta. Juudan johtava asema tässä ennallistamisessa selittää, miksi hajaantuneen kansan jäseniä aletaan tästä lähtien kutsua juutalaisiksi ja heidät yhteen kokoavaa instituutiota juutalaisuudeksi (Gal. 1:13 ff.). Mutta samalla nimi Israel saa jälleen yksinomaan pyhän merkityksensä (Neh. 9:15; Sir. 36:11; vrt. Matt. 2:20; Ap. t. 13:17; Joh. 3:10).

3. Uuden Israelin lupaus. Profeettojen eskatologiset oraakkelit julistavat Israelin tulevaisuudessa tapahtuvaa paluuta alkuperäiseen ykseyteen: Israelin ja Juudan yhdistymistä (Hes. 37:15 ff.), kahteentoista heimoon kuuluvien hajalleen joutuneiden israelilaisten kokoamista (Jer. 3:18; Jer. 31:1; Hes. 36:24 ff.; Hes. 37:21 ff.; Jes. 27:12). Tämä on juutalaisen toivon perustava teema (Sir. 36:10). Näiden lupausten hyöty jää kuitenkin vain Israelin jäännöksen osaksi (Jes. 10:20; Jes. 46:3; Miika 2:12; Jer. 31:7). Tästä jäännöksestä Jahve tekee uuden Israelin, jonka hän vapauttaa (Jer. 30:10) ja asettaa jälleen asumaan maahansa (Jer. 31:2), jolle hän antaa uuden liiton (Jer. 31:31) ja uuden kuninkaan (Jer. 33:17). Silloin Israelista tulee kansojen kokoontumisen keskus (Jes. 19:24 f.). Kun ne ovat tunnistaneet hänessä tosi Jumalan läsnäolon (Jes. 45:15), ne kääntyvät hänen puoleensa: niiden kääntymys osuu yhteen pelastuksen (Jes. 45:17) ja Israelin kunnian kanssa (Jes. 45:25).

UT. UT.

1. Evankeliumi ja muinainen Israel. Asioiden kaitselmuksellinen järjestys on tahtonut, että pelastustapahtuma toteutuu Israelissa ja että Israel Liiton kansana saa siitä ensimmäisenä julistuksen. Tämä on jo Johannes Kastajan kasteen tarkoitus (Joh. 1:31). Jeesuksen eläessä Pelastajan ja hänen opetuslastensa lähetystyö rajoittuu yhä yksin Israeliin (Matt. 10:6, 23; Matt. 15:24). Ylösnousemuksensa jälkeen Hyvä uutinen julistetaan ensin Israelille (Ap. t. 2:36; Ap. t. 4:10). Sillä Israel ja kansat, jotka osallistuivat yhdessä kärsimyksen draamaan (Ap. t. 4:27), on kyllä kutsuttu uskoon yhdenvertaisesti (Ap. t. 9:15), mutta tietyssä järjestyksessä: ensin juutalaiset, jotka ovat syntyjään

”israelilaisia” (Room. 9:4), sitten kaikki muut (vrt. Room. 1:16; Room. 2:9 f.; Ap. t. 13:46). Evankeliumin tuoma pelastus täyttää näet niiden toivon, jotka odottavat Israelin lohduitusta (Luuk. 2:25), Israelin pelastusta (Luuk. 24:21) ja kuninkuuden palauttamista Israelille (Ap. t. 1:6). Jeesuksen kautta Jumala on tullut auttamaan Israelia (Luuk. 1:54), osoittamaan sille laupeutta (Luuk. 1:68), suomaan sille kääntymyksen ja syntien anteeksiannon (Ap. t. 5:31). Jeesus on Israelin kunnia (Luuk. 2:32), sen kuningas (Matt. 27:42 rinnakk.; Joh. 1:49; Joh. 12:13) ja sen Pelastaja (Ap. t. 13:23). Hänen ylösnousemukseensa perustuva uusi toivo ei ole muuta kuin Israelin oma toivo (Ap. t. 28:20). Lyhyesti sanottuna Israel on orgaaninen side, joka liittää pelastuksen toteutumisen koko ihmiskunnan historiaan.

2. Uusi Israel. Kuitenkin Jeesuksen myötä on tullut täällä maan päällä esiin uusi Israel, jota profeetalliset lupaukset olivat ennakoineet. Tehdäkseen siitä todellisen instituution Jeesus valitsi kaksitoista apostolia ja muovasi näin Kirkkonsa vanhan Israelin mallin mukaan; vanha Israel oli muodostunut kahdestatoista heimosta. Myös hänen apostolinsa tulevat tuomitsemaan Israelin kaksitoista heimoa (Matt. 19:28 rinnakk.). Tämä Kirkko on eskatologinen Israel, jolle Jumala oli varannut uuden liiton (Hepr. 8:8 ff.): siinä toteutuu kahdentoista heimon joukosta valittujen kokoaminen (Ilm. 7:4). Pyhän kaupungin perustuksena ovat kaksitoista apostolia, ja sen porteissa on kahdentoista heimon nimet (Ilm. 21:12; vrt. Hes. 48:31–34).

3. Vanha Israel ja uusi Israel. Kirkko, uusi Israel, toteuttaa siis vanhan Israelin. Siihen kuuluttiin syntyperän perusteella (Fil. 3:5), ja pakanat suljettiin sen kansalaisuuden ulkopuolelle (Ef. 2:12); mutta nyt ei enää riitä, että kuuluu tähän ”lihan mukaiseen Israeliin” (1. Kor. 10:18), jotta voisi olla osa ”Jumalan Israelia” (Gal. 6:16). Sillä ”Israelin jälkeläiset eivät ole Israel” (Room. 9:6). Jeesuksen ja evankeliumin edessä tapahtuu jakautuminen (vrt. Luuk. 2:34): toiset lankeavat — he etsivät lain vanhurskautta ja paatuvat, kun heille julistetaan uskon vanhurskautta (Room. 9:31; Room. 11:7) —, toiset nousevat, ”tosi-israelilaiset” (Joh. 1:47), jotka muodostavat kirjoitusten ennustaman Israelin jäännöksen (Room. 9:27 ff.) ja joiden joukkoon kääntyneet pakanat liittyvät uudessa Israelissa. Tämä ei tarkoita, että vanha Israel olisi lopullisesti hylätty; mutta silloin, kun sen ymmärtämättömyys evankeliumia kohtaan tuli ilmi, Jumala tahtoi herättää siinä kateutta (Room. 10:19). Kun pakanat ovat kokonaisuudessaan kääntyneet, Israelin osittainen paatumus lakkaa, ”ja niin koko Israel pelastuu” (Room. 11:26): se kuuluu jälleen tähän hengelliseen Israeliin, joka on sen ansiosta päässyt osalliseksi pelastuksesta.

PG

Katso myös: → Liitto AT — circoncision — dessein-de-dieu NT III 2 — eglise II 2, III 2 b — egypte — election — etranger — fils-de-dieu AT I — foi AT — hebreu — heritage AT I 1 — incredulite III — Juutalainen — loi B — talo II 1.2 — Lähetystyö / Missio AT I 2, II — nations — Varjo II 3 — peche II — Kansa — promesses II — puissance I 1 — Valtakunta AT I, II — Skisma AT 2 — serviteur-de-dieu II 1.2 — vigne 2 — vocation II